

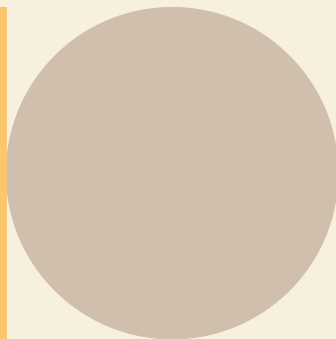


Oslo

Sentralt ungdomsråd i Oslo

Lokalt ungdomsråd

En **LUR** håndbok til deg som representerer ungdom i din bydel



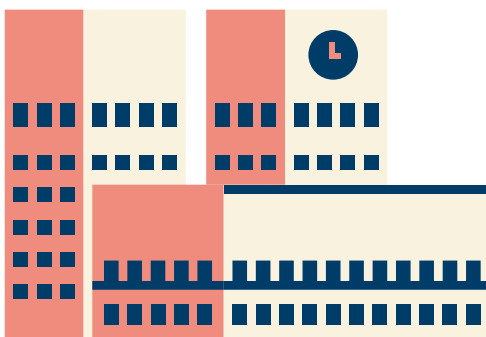
Innhold

1. Introduksjon	4
2. Hvordan styres Oslo?.....	5
3. Lokalt ungdomsråd.....	8
4. Sentralt ungdomsråd	9
5. Ungdomsrådsvalg	11
6. Roller i ungdomsrådet.....	13
7. Forventninger til ungdomsrådsmedlemmene	16
8. Rådsmøtenes struktur	19
9. Regler for god møtekultur	21
10. Hvordan kan et lokalt ungdomsråd påvirke?.....	24
11. Hvordan få gjennomslag for egne saker i bydelsutvalget?.....	27
12. Ungdommens bydelsutvalgsmøte.....	31
13. Sosiale medier, synliggjøring og promotering	36
14. Rettigheter og plikter som ungdomsrådsmedlem	39
15. Hva står det i loven om ungdomsråd?.....	42
16. Er det ingen som hører? Til aksjon!.....	44
17. Ungdommens bystyremøte	46
18. Ordbok	47

1. Introduksjon

Hallo, kjære leser! Velkommen til håndboken for lokale ungdomsråd. I denne boken skal vi forhåpentligvis dekke alt dere trenger av teoretisk kunnskap for å engasjere dere i et lokalt ungdomsråd. Det er bare å se på den omfattende innholdsfortegnelsen for å få en smakebit på alt denne lille boka faktisk inneholder. Men før dere begir dere ut på dette, skal vi se på hva et lokalt ungdomsråd egentlig er!

Ungdomsråd er lovpålagt i alle kommuner og fylker i Norge. Det står i kommuneloven § 5-2. Et ungdomsråd er et rådgivende medvirkningsorgan som skal uttale seg om saker som er viktige for barn og unge. Ungdomsrådets rolle er å være talerøret til barn og unge. Rådet kan være med på å ta viktige beslutninger, komme med forslag og være ungdommens mulighet til innflytelse i sin egen hverdag og i nærmiljøet sitt. Ungdomsrådet er partipolitisk uavhengig, og er til for å gi unge en stemme i demokratiet.

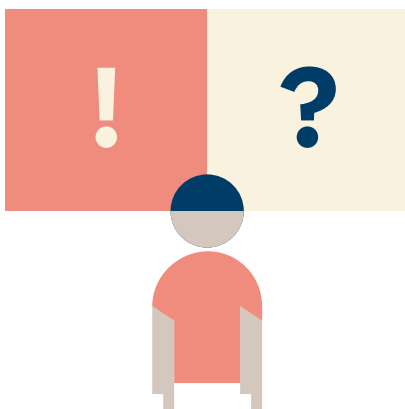


2. Hvordan styres Oslo?

Siden Oslo er både en kommune og et fylke, har vi bydeler som fungerer litt som kommuner. Oslo har lokale ungdomsråd i alle bydeler, som skal representere bydelens barn og unge opp mot bydelsutvalget. Alle de lokale ungdomsrådene i Oslo er knyttet sammen i Sentralt ungdomsråd. Dette kan du lese mer om i håndbokens neste kapitler.

Oslos politiske system kan sammenlignes med hvordan Norge styres. Bystyret tilsvarer Stortinget. Her sitter det representanter som er valgt av folket gjennom valg hvert fjerde år. Hvis flertallet i bystyret vedtar at de ikke har tillit til byrådet, må byrådet gå av. Bystyret er ledet av ordføreren.

Byrådet tilsvarer regjeringen. Byrådet utfører de vedtakene bystyret vedtar, slik som kommunebudsjettet. Byrådet leder kommunens administrasjon og den daglige driften. Byrådet er ledet av byrådslederen.



Ting som bestemmes av bydelsutvalget

Fritidsklubbene

Om du så synes det er for få klubber i bydelen, eller om du synes de bør ha lengre åpningstider, kan du ta dette opp i ungdomsrådet. Kanskje det kunne ha vært fint med enda en ansatt eller større lokaler?

Helsestasjoner

Også helsestasjoner for ungdom er et av bydelens ansvarsområder. Kanskje mener du det kunne ha vært en ekstra helsesykepleier eller lengre åpningstider på den lokale helsestasjonen?

Barnevern

Bydelene drifter også barnevernet innenfor nasjonale retningslinjer. Kanskje synes du at barnevernet trenger annen kompetanse, eller burde arbeide på en annerledes måte?

Sommerjobb

Alle bydelene har opprettet sitt eget sommerjobbinitiativ. Hva synes du fungerer og hva fungerer ikke? Kanskje trengs det flere sommerjobber?

Små parker

Det er ofte bydelene som har ansvar for de mindre parkene, lekeplasser og grøntområder i Oslo.

Ting som bestemmes av Oslo kommune

Skolebygg

Det er kommunen som bestemmer hvilke skoler som skal eksistere og hvor de ligger.

Kollektivtransport

Det er Oslo kommune som har ansvaret for kollektivtransporten i byen. Går busser ofte nok eller er billettprisene for høye?

Store parker

Kommunen har hovedansvaret for de store parkene i byen. De har også ansvaret for å bestemme hvor det kommer nye parker.

En grei huskeregel om parker er:
Store parker = kommunens ansvar
Små parker = bydelens ansvar

Ting som bestemmes av Stortinget

Lover

Det er Stortinget som vedtar landets lover og regler. Burde 16-åringene ha stemmerett?

Læreplanene

Stortinget bestemmer hva elevene på skolene skal lære og hvor mange timer hvert fag skal være. Burde noen fag ha flere eller færre timer?

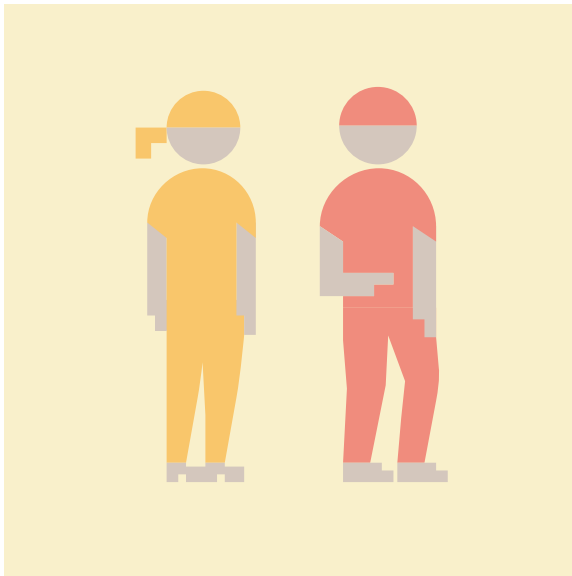
Samferdsel

Stortinget bestemmer hvilke store veiprosjekter og togprosjekter som skal bygges ut i landet. Bør det bygges ny togtunnel under Oslo?

3. Lokalt ungdomsråd

De lokale ungdomsrådene (LUR) finnes i alle Oslos bydeler. Her sitter det ungdom som gir innspill til bydelsutvalget i diverse saker. Det er de folkevalgte politikerne i bydelsutvalget som bestemmer hvor mange medlemmer rådet skal ha, og hvor ofte de skal møtes. Å være rådsmedlem i et LUR er utrolig lærerikt og man får møte mange forskjellige mennesker og beslutningstakere.

Det er viktig at LURene representerer alle ungdommer i bydelen, og derfor må representantene holde seg oppdatert på hva ungdom i bydelen bryr seg om. Av samme grunn er det også viktig at LUR er en mangfoldig gruppe som har forskjellige perspektiver på ulike saker, eksempelvis ved at rådsmedlemmene kommer fra forskjellige skoler og fritidsklubber, eller at adressene deres er spredt rundt i bydelen.



4. Sentralt ungdomsråd

Sentralt ungdomsråd (SUR) er ungdomsrådet for hele Oslo, og består av representanter fra alle LURene. SUR møtes én gang i måneden, og er et rådgivende organ for byrådet og bystyret. SUR blir ofte invitert til ulike innspillmøter, konferanser og samlinger. Å sitte i SUR gir nyttig erfaring, og man får muligheten til å bygge gode relasjoner med andre rådsmedlemmer og beslutningstakere i kommunen, i tillegg til andre offentlige og private aktører.

Medlemmene i SUR

SUR består av én hovedrepresentant og inntil to vararepresentanter fra hver bydel. Både hoved- og vararepresentanter regnes som rådsmedlemmer. På samme måte som i LURene har alle rådsmedlemmene møte- og talerett – men kun hovedrepresentanten har møteplikt, stemme- og forslagsrett. Vararepresentanten overtar pliktene og rettighetene når hovedrepresentanten ikke har mulighet til å delta på rådsmøtet.

Man har krav på møtegodtgjørelse for å delta på SUR-møter, men dette gjelder kun representantene som deltar med møteplikt, stemme- og forslagsrett. SUR har et eget regelverk for møtegodtgjørelse som man kan be om tilgang til, og som er vedtatt av SUR.

Hvert LUR har opptil to vararepresentanter i SUR for å sikre at minst én av vararepresentantene kan være til stede på møtet dersom hovedrepresentanten ikke har mulighet. Vararepresentantene er valgt i prioritert rekkefølge, 1. vara og 2. vara. Dersom hovedrepresentanten trekker seg fra vervet sitt i løpet av perioden, vil 1. vara rykke opp til hovedrepresentant og 2. vara bli 1. vara.

Vil du sitte i SUR som representant fra din bydel?

Det velges representanter til SUR én gang i året, og rådet oppnevnes av bystyret. Oppnevningen skjer som regel i løpet av januar. Hvert LUR innstiller på én hovedrepresentant og inntil to vararepresentanter, og sender sin innstilling til SURs sekretariat i løpet av høsten. De som innstilles kan ikke ha fylt 19 på det tidspunktet bystyret oppnevner rådet. Etersom rådet må følge likestillingsloven, har sekretariatet til SUR lov til å omrokkere på hvem som er hovedrepresentant og vararepresentant i innstillingen, for å passe på at det er kjønnsbalanse blant hovedrepresentantene. Dersom dette skjer vil sekretariatet gi beskjed til de det gjelder før rådet oppnevnes.

5. Ungdomsrådvalg

Det er lovpålagt å ha ungdomsråd i alle bydeler, kommuner og fylker. De folkevalgte politikerne i bydelsutvalget (BU) vedtar sammensettingen av rådet, men det varierer hvordan de kommer frem til en liste med aktuelle personer. Vi som har skrevet denne boken mener at det er viktig at innhenting av kandidater gjøres på en demokratisk måte, og at ungdom selv er med på prosessen frem til en innstilling. Det er også viktig at alle ungdommer i bydelen har en reell mulighet til å bli innstilt til ungdomsrådet. Da er det viktig at det gis god informasjon om at det er mulig å stille som representant, og om hva vervet innebærer. På denne måten får ungdomsrådet større troverdighet i sitt oppdrag, som er å representere ungdom fra sin bydel.

Forslag til en god prosess

Rekruttering av nye potensielle rådsmedlemmer:

- Snakk med ungdom på skoler, elevråd, fritidsklubber og organisasjoner i bydelen
- Allmøte på skoler og fritidsklubber
- Ungdommens bydelsutvalgsmøte (UBUM)

Det er viktig at det gis god informasjon om:

- Hva et ungdomsråd er
- Hvilke forventninger og krav som stilles til rådsmedlemmene
- Hvilke rettigheter, plikter og muligheter man har som rådsmedlem
- Hvordan valg- og oppnevningprosessen fungerer, og hvordan man melder sin interesse
- Hvordan man kan komme i kontakt med det sittende ungdomsrådet og rådets sekretariat

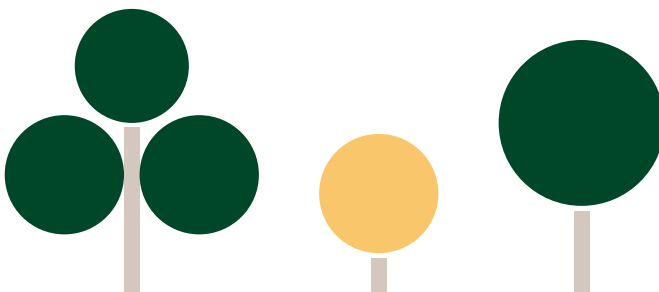
Søknadsprosessen

- De som søker om å få sitte i rådet sender inn en søknad med informasjon om seg selv og sin motivasjon til å sitte i ungdomsrådet (rådsmedlemmer som stiller til gjenvalg bør også sende inn søknad)
- Det kan legges til rette for både skriftlige søknader og videosøknader

Utvelgelse av nye rådsmedlemmer og gjenvalg av tidligere rådsmedlemmer:

- Så mange rådsmedlemmer som mulig bør lese gjennom søknadene som har kommet inn
- Sekretariatet bør være rådgiver i alle deler av valgprosessen, og spesielt i utvelgelse av rådsmedlemmer ved nytt valg
- Sørg for at rådsmedlemmene som velges inn sikrer spredning i alder, kjønn, mangfold og bostedsadresse i bydelen
- Rådsmedlemmer som stiller til gjenvalg bør ikke delta i utvelgelsesprosessen

Denne listen er basert på Bufdirs veileder for ungdomsråd



6. Roller i ungdomsrådet

Rådsmedlemmene kan ha ulike roller i ungdomsrådet med ansvar for ulike oppgaver. Her kommer det litt informasjon om hva disse rollene innebærer, og hva man bør tenke på når man velger noen til de ulike rollene. Husk at personvalg bør gjennomføres skriftlig.

Leder

Lederen av ungdomsrådet har ansvar for rådet, planlegging av rådsmøte i samarbeid med sekretariatet, og leder rådsmøtene. Lederen kan også være rådets ansikt utad, for eksempel i lokalavisen, på sosiale medier, eller på møter med andre organer og organisasjoner der ungdomsrådet er invitert. Lederen må være medlem i ungdomsrådet, og blir valgt på det første rådsmøtet etter at rådet er oppnevnt i bydelsutvalget.

Nestleder

Nestlederens rolle er å bistå lederen med lederoppgavene. Nestlederen leder rådsmøtet hvis lederen ikke har mulighet til å komme, og hjelper ellers med å avlaste lederen ved behov. Nestlederen må være medlem i ungdomsrådet, og velges under rådets første møte, rett etter at leder har blitt valgt.

Arbeidsutvalg

Dersom rådet ønsker det, kan det etablere et eget arbeidsutvalg (AU). AU forbereder gjerne sakslisten til rådsmøtene sammen med leder, nestleder, og sekretariatet, og følger opp saker dersom rådet tildeler saker til dem. AU kan f. eks. være sammensatt av rådets leder, nestleder, og opptil tre andre rådsmedlemmer.

Hovedrepresentanter

Hovedrepresentanter har faste plasser i rådet og har stemme-, forslags-, møte-, og talerett, i tillegg til møteplikt.

Vararepresentanter

Noen lokale ungdomsråd skiller mellom hovedrepresentanter og vararepresentanter. En vararepresentant er gjerne oppnevnt som personlig vara for en hovedrepresentant, for eksempel der man er valgt inn fra spesifikke skoler eller fritidsklubber, og stiller på møter hvis hovedrepresentanten ikke kan møte. Det er forskjellig fra råd til råd hvilke regler som gjelder for vararepresentantene, men alle vararepresentanter bør alltid være invitert til alle rådsmøter. Vararepresentanter har ikke møteplikt, stemme- eller forslagsrett, men de har møte- og talerett. Om hovedrepresentanten ikke kan stille på et møte, skal vedkommende avklare om vararepresentanten kan stille i stedet. Vararepresentanten har møteplikt, stemme- og forslagsrett dersom vararepresentanten møter i stedet for hovedrepresentanten.

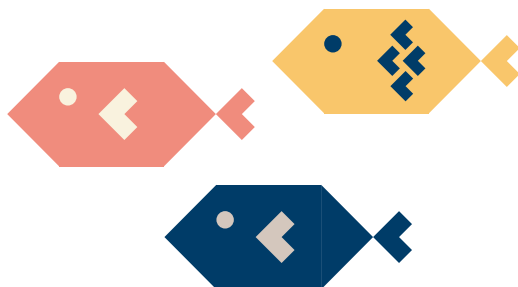
Sekretariatet

Sekretariatets rolle er å sende ut møteinnkallelser, referere fra diskusjonene i rådsmøtene og orientere rådet om saker fra bydelsutvalget eller bydelen dersom saken ikke orienteres om av eksterne aktører eller rådsmedlemmer. Sekretariatet tilrettelegger for at rådet skal fungere så godt som mulig og sikre at ungdomsrådets stemme blir hørt. Dette innebærer også å svare på spørsmål som kommer fra rådet. Det er viktig å vite at ungdomsrådet har rett på tilstrekkelig sekretariatshjelp, noe som vil si at sekretariatet også skal sørge for at alle i rådet forstår sakene de diskuterer. Mange råd refererer til

sitt sekretariat som koordinator, ettersom sekretariatet ikke bare fungerer som rådets sekretær, men koordinerer alt arbeidet som rådet gjør.

Medieansvarlig

Noen råd velger en eller flere som har ansvar for ungdomsrådet i media og/eller sosiale medier. Disse har i oppgave å synliggjøre LUR på en god og fornuftig måte, og å skape innhold og dele informasjon via rådets mediekkanaler. Dette kan for eksempel være bilder av aktiviteter rådet har arrangert eller vært med på, bilder av folk man har møtt, eller informasjon om frister for å søke midler fra rådet. Målet er at andre utenfor rådet får vite mer om hva som blir gjort i rådet.



7. Forventninger til ungdomsrådsmedlemmene

Som representant i et ungdomsråd har man en god mulighet til å påvirke og gjøre en forskjell for barn og unge i egen bydel, og det er et verv som er både morsomt og engasjerende. Samtidig stilles det noen forventninger som sørger for at alle kan føle seg representert og respektert. Vi kan dele disse forventningene i to kategorier; praktiske og generelle forventninger.

Praktiske forventninger

Praktiske forventninger er det som forventes at man gjør, altså ting man setter av tid og energi til. Dette er aktive ting som å lese sakspapirer, stille opp på møtene og være forberedt dersom man skal orientere om noe på møtet. De praktiske forventningene til deg som er med i et LUR er at du:

- leser sakspapirene før møtet, og referatet etter møtet.
- møter opp på møtene. Hvis du ikke kan være med på et møte skal du si ifra til rådets leder og sekretariatet i god tid. Hvis dere har vararepresentanter i rådet, må du selv sørge for at vararepresentanten kan stille i stedet.
- er forberedt dersom du skal gjøre eller presentere noe. Dette kan for eksempel være å gi en orientering fra skolen, ungdomsklubben eller delbydelen du representerer i rådet, eller å fortelle hva som har skjedd med invitasjoner eller saker du har fått i oppgave å følge opp siden forrige møte.
- bruker håndtegnene under diskusjoner. Se illustrasjon på motstående side.
- gjør alle arbeidsoppgavene du har tatt på deg. Hvis du



Innlegg



Replikk

Illustrasjon: Åsta Sparr

ser at du ikke har kapasitet likevel, si ifra i god tid før arbeidet må være ferdig så noen andre kan ta over.

- stiller spørsmål hvis du lurer på noe, både under og etter møtene. Husk at mange andre kan ha samme spørsmål som deg, eller lære noe nytt ved at andre stiller spørsmål!

Generelle forventninger

Generelle forventninger til hvordan man som representant skal være. Dette er verdier som gjør det ryddigere og hyggeligere å være på møter sammen, slik som å være respektfull og representativ. Dette er de generelle forventningene til deg som er medlem av et LUR:

- **Vis respekt:** Følg med, behandle alle med likeverd, ikke baksnakk og ikke driv med ryktespredning.
- **Vær representativ:** Husk at du er valgt som representant for en stor gruppe mennesker. Oppfør deg sånn man ville ha blitt representert selv.
- **Ta arbeidet seriøst:** Husk at det å være representant i et ungdomsråd er et offisielt folkevalgt verv, som på mange måter kan sammenlignes med en jobb. Du

må derfor planlegge godt, sette av tid, og gjøre en ordentlig jobb.

- **Vær høflig:** Det hjelper ikke å behandle alle likt hvis man behandler alle dårlig. Snakk til folk rundt deg på en måte du selv vil bli snakket til, men husk at folk er forskjellige og derfor tåler forskjellige ting, og det er bedre å være på den sikre siden.
- **Vær omtenksum:** Husk at ikke alle har samme bakgrunn som deg, og folk reagerer på forskjellige ting. Dette betyr ikke at du skal la være å si hva du mener fordi du er redd for å såre andre, men at du skal forsøke å si det på en måte som er respektfull og som fortsatt lar deg uttrykke din egen mening.
- **Vær partipolitisk nøytral:** Om man engasjerer seg i et politisk parti samtidig som man sitter i et ungdomsråd, stilles det et absolutt krav til at man klarer å legge bort partipolitikken i alle sammenhenger hvor man jobber på vegne av ungdomsrådet. Det gjelder uansett om man er på et rådsmøte, representerer rådet i en annen setting, eller uttaler seg offentlig, for eksempel i et leserinnlegg. Man kan gjerne bruke tittelen som rådsmedlem, men da ikke i kombinasjon med et partimedlemskap, eller for å fremme partipolitikk.
- **Og sist men ikke minst:** Ha det hyggelig og gøy på møtene: Vi er tross alt de lokale ungdomsrådene, og det er derfor helt greit å være akkurat det. Det at vi skal behandle hverandre og andre seriøst betyr ikke at det ikke er rom for å ha det gøy med arbeidet, så lenge det ikke går utover de andre forventningene.

Dersom alle i rådet klarer å opprettholde dette, kan man ha gode, effektive og hyggelige møter hvor alle kan være tilfreds med gruppens engasjement og arbeid.

8. Rådsmøtenes struktur

I dette kapittelet skal vi gå gjennom alt man trenger å vite for å være med på et rådsmøte.

Før møtet

Les innkallingen, og alle eventuelle vedlegg som sendes ut av sekretariatet. Det forventes at alle møter forberedt på møtet, så man ikke trenger å bruke mye møtetid på å forklare eller lese seg opp på saker. Dersom det er noe du ikke forstår, kan du alltid spørre sekretariatet. De er der for å hjelpe!

Forbered en orientering om hva du har gjort, og hva som har skjedd i området, på skolen, eller fritidsklubben du representerer siden forrige møte. Hvis du har gjort en arbeidsoppgave eller deltatt på et arrangement på vegne av rådet siden sist, bør du si noe om dette også. Tenk gjennom om det er noen egne saker du vil ta opp, og gi beskjed til møteleder før eller under åpningen av møtet.

Hva er innkallingen?

Innkallingen er en oppsummering av alt du trenger å vite om akkurat det møtet den gjelder. Dette er alt fra når og hvor møtet er, til hva som skal skje på møtet og hvem som forventes å være der. Innkallingen sendes ut av sekretariatet til alle rådsmedlemmer - både til hoved- og vararepresentantene.

På møtet

Du skal møte senest et par minutter før avtalt oppmøtetid. Dette er for å sikre at alle er klare og på plass til møtestart. I løpet av denne tiden kan du kose deg, snakke og spise, så lenge du er klar til møtestart. Etter at møtet har startet, er det tid for å være litt mer seriøs og høre på leder. Dette betyr ikke at du må være veldig alvorlig, men at du utviser god møteskikk, bruker håndtegn og venter på din tur til å snakke. Les mer om god møtekultur i kapittel 9.

Etter møtet

Les referatet når det sendes ut, og sjekk at det som står der stemmer overens med det som skjedde på møtet. Hvis det er noe du mener at ikke stemmer, si ifra til sekretariatet med en gang!

- Jobb med de oppgavene som ble delegert til deg under møtet.
- Hvis rådet har en egen chat, bør du ha på varslinger, og svare på meldinger som gjelder deg.

Hva er referatet?

Referatet er en oppsummering av alt som skjedde på møte og hva som ble gjort med de forskjellige sakene.

9. Regler for god møtekultur

Hvordan foregår et møte?

Møtet starter med at lederen åpner møtet og går gjennom hvem som er til stede, før dere godkjenner referatet fra forrige møte.

Mange råd starter møtene med det som kalles åpen halvtime. Da kan hvem som helst i bydelen komme til rådet for å orientere om noe, invitere til et arrangement eller stille spørsmål om ting som angår unge. Noen bruker også åpen halvtime til å invitere de som har søkt midler fra ungdomsrådet til å gi mer info eller svare på spørsmål.

Mange råd har også noen faste orienteringer. Dette kan f.eks. være orienteringer fra delbydeler, de ulike skolene, fra rådsledelsen, sekretariatet eller bydelen.

Videre skal dere behandle saker – enten saker dere har fått av bydelsutvalget eller saker rådet tar opp selv. Her behandles også søknader om midler fra ungdomsrådet.

Hvis noen har meldt inn en sak etter at møteinnkallingen ble sendt ut, behandles den på slutten av møtet, dersom dere har tid.

Rolleforståelse

For å ha et godt møte, er det viktig at dere respekterer de ulike rollene. Leder er ordstyrer, sekretariatet refererer og opplyser, og alle i rådet diskuterer. I kapittel 6 **Roller i ungdomsrådet** kan du lese mer om hvilke ansvarsområder de ulike i rådet har.

Det er viktig at sekretariatet husker at de ikke er en del av rådet, og ikke skal delta i saksdiskusjoner. De kan likevel be om ordet hvis de vil oppklare noe eller komme med en saksopplysning. Informasjonen de gir må være nøytral. Det vil si at sekretariatet ikke skal påvirke deltagerens meninger.

Voteringskultur

Hvis det er aktuelt å stemme over noe i rådsmøtet, er det lederen som vanligvis leder voteringene. Voteringen starter vanligvis ved at lederen forklarer hva som skal stemmes over og hvilke alternativer som finnes. Deretter kan medlemmene i rådet som har stemmerett stemme på sitt foretrukne alternativ.

For å kunne vedta noe i et lokalt ungdomsråd, må rådet være vedtaksdyktig. Det vil si at minst halvparten av alle med stemmerett i rådet er til stede. Dersom en hovedrepresentant er borte, men vararepresentanten er til stede i hovedrepresentantens plass, teller man med vararepresentanten når man teller om man er vedtaksdyktig. I et råd med ti medlemmer, f. eks., må minst fem rådsmedlemmer med stemmerett være til stede for at rådet skal være vedtaksdyktig. Et råd med 11 medlemmer er vedtaksdyktig når minst seks rådsmedlemmer er til stede.

I mange tilfeller ønsker de som har bedt om innspill fra ungdomsrådet å høre de ulike meningene og erfaringene unge i bydelen har. Da er ikke målet deres som råd å bli enige, men heller å vise bredden i hva ungdom mener. Derfor er det viktig at du sier det du mener, selv om det kanskje er noe annet enn det andre i rådet mener!

Måter å stemme på

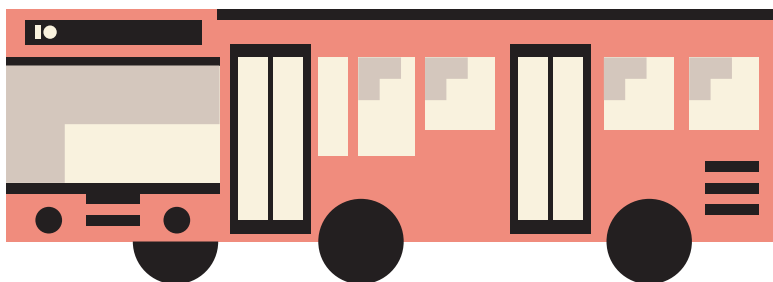
Forskjellige råd har forskjellige regelverk som bestemmer hva slags stemmemetode som brukes når. Hvis rådet mangler regelverk, kan de selv bestemme hvilken metode som skal brukes. Sekretariatet kan ha nyttige innspill på hvilken metode som er mest hensiktsmessig for det som skal voteres over.

- **Akklamasjon:** Klapping for å vedta noe. Dette brukes gjerne om et valg av en representant for rådet og det kun er én kandidat som stiller.
- **Simpelt flertall:** Alternativet eller kandidaten som får flest stemmer, vinner avstemningen.
- **Alminnelig flertall:** Alternativet eller kandidaten må få mer enn 50 % av stemmene
- **Kvalifisert flertall (flertall med gitt margin):** Rådet bestemmer en gitt margin, eksempelvis $\frac{2}{3}$ av stemmene, og om marginen blir oppfylt blir alternativet vedtatt.
- **Avholdende stemme:** Man velger å ikke stemme, eller er usikker på hva man skal stemme. Ved slike tilfeller bør leder eller sekretariatet forsøke å oppklare saken slik at vedkommende føler de kan endre stemmen sin til å ikke være avholdende.

10. Hvordan kan et lokalt ungdomsråd påvirke?

Synes du lekeplassen der du bor ser litt sliten ut? Er gangfeltet på veien til skolen for dårlig markert? Kanskje det er for mørkt ute på vinterkveldene? Det kan du gjøre noe med! Det politiske systemet i Oslo har mange grener som behandler forskjellige saker. Mange saker behandles på nasjonalt nivå, altså på Stortinget. Andre saker behandles på fylkeskommunalt nivå, som i Oslo er bystyret. Til slutt finnes det saker som behandles på kommunalt nivå, som i Oslo er bydelene. Nærmest alle småting du kan pirke på i lokalmiljøet er ting du kan ta opp på et ungdomsrådsmøte.

Det kan virke komplisert å skille ut de sakene som jobbes med på bydelsnivå, spesielt når arbeidet til kommunen og bydelene er ganske sammensveiset. Uavhengig av om saken kan gjøres noe med fra bydelsutvalget er det alltid mulig å ta den opp til diskusjon i rådet. Da kan SUR-representanten fra det lokale ungdomsrådet ta saken videre til et SUR-møte.



Hva slags saker behandler et ungdomsråd?

Ungdomsrådet skal behandle saker som angår ungdom. Det er rådet selv som skal vurdere om en sak er relevant. Dette vanlige sakstyper som tas opp:

- **Invitasjoner:** Rådene kan få invitasjoner til å delta på arrangementer og møter. Rådet blir enige om hvem som skal delta på vegne av rådet. Det kan være lurt å avklare på møtet hva rådet ønsker at deltakeren skal formidle.
- **Orienteringer:** Saker der rådet får informasjon om noe som har skjedd eller skal skje. Det kan handle om ting som bare gjelder rådet, eller saker som er aktuelle i bydelen. En orientering skal alltid finne sted før rådet behandler høringssaker, innspillssaker, og diskusjoner
- **Høringssaker eller innspillssaker:** Dette er saker hvor bydelen, bydelsdirektøren eller bydelsutvalget vil ha ungdommers innspill. Leder i rådet, sekretariatet eller en annen fra bydelen oppsummerer saken på møtet. Deretter skal rådet diskutere saken, og sammen som råd å komme frem til et svar
- Rådet kan også ta opp saker **på eget initiativ**, og svare på både kommunale og nasjonale høringssaker dersom rådet ønsker det. Ifølge forskriften om medvirkningsordninger, kan ungdomsrådet diskutere og jobbe med temaer eller saker som ungdomsrådet er opptatt av, selv om bydelsutvalget eller bydelsadministrasjonen ikke har foreslått det

Hvordan ta opp egne saker i ungdomsrådet?

Det er viktig at ungdomsrådet diskuterer flere saker enn de sakene man får tilsendt fra bydelen. Politikerne og de som jobber i bydelen vet ikke hvilke utfordringer unge møter i hverdagen sin eller hva dere er opptatt av. Grunnen til at vi har ungdomsråd er jo nettopp for at dere skal kunne gi dem den innsikten. Det er viktig å kunne svare på eventuelle spørsmål som politikerne har i etterkant av møtet og behandlingen av saken.

Dere kan ha aktuelle saker som et fast punkt på møteagendaen. Under dette punktet kan representantene ta opp problemstillinger, temaer eller annet dere vet at unge er opptatt av. Så kan rådet bestemme hva de skal gjøre med dette videre. Eksempler på hva man kan gjøre:

- Skrive leserinnlegg
- Publisere om det på sosiale medier
- Høre om andre LUR har samme utfordringer og lage en plan sammen
- Informere SUR om saken (spesielt aktuelt dersom det gjelder noe som handler om ungdom i alle eller mange av bydelene)
- Fortelle om situasjonen eller saken under åpen halvtime på et bydelsutvalgsmøte
- Få bydelsutvalget til å behandle saken (se neste kapittel for fremgangsmåte)

11. Hvordan få gjennomslag for egne saker i bydelsutvalget?

Som rådsmedlem av et lokalt ungdomsråd er en del av jobben å fortelle politikerne i bydelsutvalget der du bor om hva som er viktig for ungdommer som deg. LURene har ikke mulighet til å fremme saker for bydelsutvalget. Dere trenger derfor at noen som sitter i bydelsutvalget kan fremme saken for dere. Her har dere noen tips til hvordan dere kan gå frem:

Finn riktig person

Dere bør undersøke hvilken komité som har ansvaret for akkurat den saken dere ønsker å ta opp. For eksempel: Hvis dere ønsker mer lys i en park, kan dere kontakte den relevante komitélederen i bydelen. I dette tilfellet ville det vært lederen i miljø- og byutviklingskomitéen.

Noen ganger kan det være lurt å tenke strategisk med tanke på partisammensetningen i bydelsutvalget. Finn ut hvilke partier som mest sannsynlig er enig med dere og hvem som mest sannsynlig er uenige. Ofte er det lurt å ta kontakt med de som er enige med dere, fordi de fleste er villig til å løfte en sak man allerede støtter. Samtidig kan det være noe strategi her som man ikke vil gå glipp av. Det kan for eksempel være et parti dere er litt usikre på om er enige eller ikke, og som vil være viktig å ha med for å sikre at forslaget får flertall. Da kan det være lurt å ta kontakt med noen i det partiet for å overbevise dem.

Fysisk møte eller e-post?

Mange tror at politikere er skumle, men det er de ikke. De er bare søsteren, tanten eller bestefaren til noen i nabolaget ditt. Og de sitter i bydelsutvalget fordi de bryr seg om bydelen og folkene som bor der. Det er med andre ord ikke skummelt å ta kontakt med dem. Dere har jo et

felles mål: Gjøre bydelen bedre for de som bor der.

Én ting som er lurt å tenke på, er at politikere ofte har dårlig tid. Så vær effektiv i kommunikasjonen med dem. Her er forslag til en fremgangsmåte:

- Send en mail hvor dere skriver kort om saken det gjelder. Spør om politikeren har mulighet til å treffe dere. Be politikeren om å foreslå tid og sted.
- Sørg for at noen fra rådet kan det tidspunktet som er foreslått.
- Hvis politikeren ikke har tid til å møtes fysisk, kan dere foreslå en telefonsamtale. I telefonsamtalen bør dere avtale at rådet sender litt mer informasjon på mail i etterkant.
- Forbered dere godt til møtet eller telefonsamtalen.
- Under møtet bør dere finne ut om politikeren kommer til å løfte saken eller ikke. Dere bør også finne ut om politikeren sitt parti kommer til å stemme for eller imot saken. Spør om det er noen justeringer dere kan gjøre for at partiet skal stemme for.
- Tenk på hvordan politikeren og politikernes parti kan få noe igjen for å løfte saken. En del politikere ønsker for eksempel medieoppslag med ungdom for å vise hvor flinke de er til å lytte til unge. Det er noe dere kan foreslå.

Dersom dere får inntrykk av at politikeren ikke kommer til å gjøre noe med saken, kan dere gå videre til politikere fra andre partier.

Forbered argumenter

Som nevnt i forrige avsnitt må dere forberede dere før dere skal påvirke en politiker. Dere bør tenke gjennom hva som er grunnene til at bydelsutvalget burde vedta saken. Gjelder det noe som berører mange i bydelen? Er det

noen ungdomsgrupper som blir særlig berørt? Hvordan påvirkes ungdom av den utfordringen dere vil løfte? Og hva er løsningen dere foreslår? Dere bør også tenke på grunner til at bydelsutvalget kanskje ikke vil gjennomføre det som dere foreslår. På den måten kommer dere opp med argumenter dere kan bruke som svar.

Ha med noe skriftlig

Det kan være lurt å oppsummere saken på et A4-ark (aldri mer enn én A4-side) som dere kan gi politikeren i møtet. Når dere oppsummerer saken bør dere bruke et språk som appellerer! Gjør den interessant og lettlest. Politikere, som ungdommer, liker å lese saker som fenger og får oss til å bry oss. Vis hvorfor akkurat denne saken betyr så mye for ungdommene i bydelen, men pass også på at dette gjøres på en ordentlig og profesjonell måte.

Organiser saken på en måte som gjør den lett å lese og forstå. Del den inn i forskjellige deler eller punkter, slik at det blir tydelig hva dere ønsker å si. Bruk overskrifter og underoverskrifter eller nummerering for å skape klarhet.

Gi konkrete eksempler eller historier som illustrerer hvorfor saken er viktig. Fortell historier eller referer til situasjoner som andre kan kjenne seg igjen i. På den måten kan dere skape en følelsesmessig forbindelse som får folk til å engasjere seg.

Vær tydelig på hva dere ønsker å oppnå med saken. Kom med konkrete forslag til vedtak som dere ønsker at bydelsutvalget skal vedta. Jo klarere og mer spesifikke dere er, desto lettere blir det for dem å skape endring. Sørg for å inkludere egne kontaktopplysninger, som navn, adresse, telefonnummer og e-postadresse. På den måten kan bydelsutvalget enkelt ta kontakt hvis de har spørsmål eller trenger mer informasjon.

Følg opp saken

Dere kan følge med på bydelsutvalgets møteplan og kunngjøringer for å se når saken blir behandlet. Vær tålmodig, for endringer tar tid. Men ikke gi opp! Fortsett å følge opp og vis dedikasjon til saken.

Som ungdomsråd kan dere søke om møte- og talerett i bydelsutvalget, slik at dere kan si noen ord om saken før den blir behandlet. Dere kan eventuelt møte opp i åpen halvtime under bydelsutvalgsmøtet og benytte sjansen til å si noe om saken. Husk å skryte av politikerne, spesielt de som har hjulpet dere. Politikere elsker skryt!



12. Ungdommens bydelsutvalgsmøte

I dette kapittelet skal vi gå gjennom hvordan du kan forberede og utføre Ungdommens bydelsutvalgsmøte (UBUM). UBUM kalles forskjellige ting i forskjellige bydeler, blant annet “Ungdomskonferansen” og “Ungdomshøringen”. UBUM er et av ungdommenes viktigste talerør til bydelspolitikerne.

UBUM er en god mulighet til å komme i kontakt med flere av ungdommene i bydelen på. Derfor kan det være smart å ha UBUM i forbindelse med valg av ungdomsrådsmedlemmer, så flere får vite om ungdomsrådet og kan stille til valg.

Forberedelser

Det kan være smart å starte forberedelsene til UBUM god tid i forveien, helst et halvt år før. Under følger en liste over forberedelser det er lurt å gjøre før UBUM:

- **Tydlig rollefordeling:** Før dere starter planleggingsarbeidet er det lurt å ha en tydelig rollefordeling. Noen roller kan dere gi til rådsmedlemmene under planleggingsfasen er økonomiansvarlig, konferansier, lekansvarlig og matansvarlig.
- **Sett opp budsjett:** Som nevnt tidligere kan det komme uventede kostnader. Det er derfor viktig at dere har et detaljert budsjett.
- **Leie lokale:** Å leie lokaler kan være dyrt, så det er viktig å ha kontakt og avtale leie med de ansvarlige for lokalet tidlig i prosessen.

Tips: Spør politikerne i bydelen om dere kan bruke bydelshuset, eller andre lokaler i bydelen til deres UBUM!

- **Finne delegater:** Det er viktig å huske at UBUM bør representere alle ungdommer i bydelen. Det blir derfor ikke like representativt hvis dere bare velger elevrådsrepresentanter. Det kan være smart å gå til ulike skoler og klubber i bydelen og se om noen er interesserte i å delta på bydelens UBUM. Det kan være lurt å ha kontakt med rektor, miljøarbeidere og elevrådet på skolene i bydelen for å sørge for at budskapet blir spredd. Kanskje er det også lov til å henge opp plakater på skolene, fritidsklubbene og helsestasjonene i bydelen?

Tips: Kontakt lokalavisen og spør om de kan skrive en sak om deres UBUM.

- **Lag en plan for dagen:** Selve UBUM-dagen kommer til å være hektisk, så det kan være veldig hjelpsomt med et tidsskjema. Sett inn mange matpauser og «lekepauser»!
- **Lag en liste med alle påmeldte.**
- **Lag delegataskilt:** Det kan være lurt å ha skilt med delegatnummer som delegatene kan bruke under avstemningene. Dette er en fin måte å holde styr på hvor mange som stemmer for eller mot noe.
- **Forbered dokumenter til politisk fravær:** På slutten av dagen må alle deltakerne få et brev som viser at de

har vært til stede på UBUM, slik at de kan bruke det for å dokumentere fraværet sitt fra skolen. Dette bør printes ut på forhånd, og fylles ut med navnet til den enkelte deltakeren på slutten av UBUM.

Obs! Husk å registrere oppmøte, og husk at politisk fravær kun skal deles ut når møtet er slutt, for å sikre at alle ungdommene deltar på hele møtet.

Gjennomføring

Det er helt opp til rådet hvordan dagen skal struktureres, men her er noen tips til ulike aktiviteter der kan ha på UBUM:

- 1. Registrering:** Sjekk inn deltakere på deltakerlisten, og at delegatene får utdelt sine delegatskilt.
- 2. Innledende tale:** En kort tale fra leder av LUR og/eller bydelsordfører.
- 3. Presentasjon:** Hvem er rådsmedlemmene i deres LUR og hva er planen for dagen?
- 4. Oppstartslek:** En god lek for å bli litt bedre kjent er å gi en påstand som: «ananas på pizza er godt» og la deltakerne bestemme om de er enige eller uenige ved å gå til en av sidene av rommet. Sånn kan dere også få svar på ting som rådet lurer på ved å stille spørsmål som angår bydelen. Et eksempel på en slik påstand kan være «jeg er fornøyd med skolehelsetjenesten på skolen min».
- 5. Diskusjoner, oppgaver og aktiviteter:**
 - Kafédialog der dere har ulike poster i lokalet med forskjellige temaer delegatene kan gå til for å diskutere eller skrive ned ting de vil skal forbedres

i bydelen.

- Formell debatt om hvilke saker som er de viktigste for ungdommene i bydelen. Dere kan ta utgangspunkt i forslagene som har kommet frem under kafédialogen. Husk at det er lurt å debattere ett forslag av gangen, eventuelt de forslagene som ligner hverandre samtidig. Debatten bør ledes av to ordstyrere (helst to fra ungdomsrådet). Koordinator i rådet kan notere det som blir sagt i debatten.
- Dere kan ha diktboks der deltakerne kan levere lapper med vitser og kjærlighetserklæringer. Ordstyrerne kan lese opp lapper fra diktboksen når det er behov for et kort avbrekk i diskusjonene eller man venter på at tellekorpset skal telle stemmer.
- Mange mat- og lekepauser sørger for at energinivået til deltakerne opprettholdes.
- Evaluering er lurt å gjennomføre på slutten av arrangementet for å få tilbakemeldinger på hva som kan gjøres enda bedre neste gang. Det kan dere gjøre digitalt eller med lapper.

6. Utsjekk: Avslutning og utdeling av dokumenter for politisk fravær.

Tips: Det kan være at flere ungdommer synes UBUM høres gøy ut om dere på forhånd lokker med konkurranser med premier. Snakk med organisasjoner i bydelen for å høre om de vil donere premier til UBUM!

Tips: Hvis dere har rådsgensere bør dere bruke disse! Og hvis dere har merch, som klistremerker eller drops, kan dette være fine gaver til delegatene

Etterarbeid

Etter UBUM må dere som råd fungere som en redaksjonskomité. Det betyr at dere skriver om tekstene og passer på at alt som står er saklig og kan behandles av bydelsutvalget. Her kan dere enten skrive en oppsummering av innspillene til politikerne om sakene som ungdommene syntes var viktige, eller velge ut noen prioriterte saker som dere ønsker at politikerne skal se på (noen råd vedtar en prioritering av sakene under UBUM). Nå har dere innhentet mye viktig informasjon, så ta kontakt med politikerne i bydelsutvalget og fortell dem hva som er viktig for ungdommene i bydelen! Fordel arbeidsoppgaver mellom rådsmedlemmene og be om hjelp fra sekretariatet. Noen råd har avtalt med sitt bydelsutvalg at et visst antall saker som er vedtatt på UBUM skal behandles av bydelsutvalget.

Tips: Det er smart å diskutere sammen i etterkant som et råd om hva som gikk bra og dårlig, slik at dere vet hvordan dere kan forbedre neste års UBUM.

13. Sosiale medier, synliggjøring og promotering

Er dere usikre på om deres lokale ungdomsråd er på sosiale medier? Sjekk Instagram, Facebook og andre plattformer, og sjekk med sekretariatet om de eller tidligere medlemmer har tilgang til de plattformene dere har fra tidligere år.

Om rådet ikke har brukere på plattformer for sosiale medier, snakk med sekretariatet eller andre som aktivt bruker medieplattformer i bydelen om det finnes et reglement for offisielle bydelskanaler som må følges. For å synliggjøre rådet på en god måte, kan dere bruke tid på et rådsmøte for å diskutere hva som kan, bør, og skal bli postet. Det er lurt å avklare innad i rådet hva slags ting som skal publiseres på deres sosiale medier.

For å synliggjøre rådet enda mer kan dere promotere på sosiale medier at rådet har åpen halvtime hvert rådsmøte, der hvem som helst, men spesielt ungdom fra bydelen, kan komme med innspill eller tilbakemeldinger til rådet.

Tips: Om dere vil at folk skal legge merke til dere, lag merch, bannere og klistremerker (kun hvis dere har penger til det). Et annet tips kan være å gå rundt i bydelen og snakke med folk. Kanskje kan dere være til stede på bydelsarrangementer eller få lov til å sette opp stand på det lokale kjøpesenteret? Det er ikke alltid sosiale medier er den beste kanalen for synliggjøring.

Obs! Ved bestilling av promoteringsmateriell, må lokale ungdomsråd følge Oslo Kommunes regler for design. Dette gjelder både digitalt og fysisk promoteringsmateriell. Sekretariatet kan finne informasjon om retningslinjer og kjøpsavtaler på intranettet.

Eksempler på synliggjøring fra Stovner og Nordre Aker

Eksempel fra Stovner

“Vi fikk utviklet en egen logo i fjor. Ungdomsrådet valgte skisse, deretter fikk vi hjelp fra Utviklings- og Kompetanseetaten med å lage skissen til en “vektorisert” skisse med riktige Oslofarger osv. Ahlsell har deretter produsert et opplag med dette trykket til oss. Vi har det på ryggen på hettejakkene. På venstre framside har vi Oslo-logo i hvit. Ungdomsrådet vedtok også å gi honorar til den som hadde foreslått skissen.”



Eksempel fra Nordre Aker

“Nordre Aker ungdomsråd har også vært inne på tanken om å utvikle en egen logo, for å blant annet synliggjøre økonomisk støtte ungdomsrådet har gitt, for eksempel ved å sette opp en plakett ved siden av en skateramp rådet har bevilget midler til.”



14. Rettigheter og plikter som ungdomsrådsmedlem

Medvirkning

Ungdomsrådet har rett til å bli hørt, og innspillene skal bli tatt på alvor. Politikerne skal vite hva rådet mener om en sak når de tar en beslutning. Ikke minst skal rådet inviteres til å gi innspill i prosjekter som handler om og påvirker ungdom.

Møtegodtgjørelse

Alle rådsmedlemmer med stemmerett har rett til møtegodtgjørelse. Dette er en sum penger som utbetales for hvert møte. Når vararepresentanten deltar på møtet i stedet for hovedrepresentanten er det vararepresentanten som får møtegodtgjørelsen. Hvis både hoved- og vararepresentanten deltar på møtet, får kun hovedrepresentanten møtegodtgjørelse, men det er fint og viktig for vararepresentanten å delta uansett. Det er heller ikke uvanlig at leder og nestleder får en litt høyere sum, eller et eget lederhonorar. Størrelsen på summen bestemmes av bydelen selv, derfor varierer godtgjørelsen fra ungdomsråd til ungdomsråd.

Reiser

Om ungdomsrådet planlegger å reise, har alle rådsmedlemmer rett til å få det dekket av rådets egne penger. Rådsmedlemmer skal aldri selv betale for aktiviteter og reiser som gjøres i regi av ungdomsrådet.

Fri fra skolen

Hvis rådets møter eller aktiviteter finner sted i skoletiden, har du rett på politisk fravær. Videregående elever får ikke vurdering i et fag dersom de har mer enn 10 % udokumentert fravær. Politisk fravær regnes som gyldig fravær og teller ikke med i fraværsprosenten. Det er viktig

at du får dokumentasjon på at du skal ha politisk fravær, og at du får gitt dokumentasjonen til skolen. Går du på ungdomsskolen kan foresatte søke om permisjon, eller du kan avtale fraværet med læreren din på forhånd.

Ressurser

Penger er på mange måter makt, og derfor er det viktig at ungdomsrådet også har litt å rutte med. Bydelsutvalget skal vedta et budsjett for rådet. Det er viktig at det er nok penger i budsjettet til at dere kan ha mat på alle møtene deres, men det bør også være nok til at dere får råd til å delta på møter og konferanser både i og utenfor Oslo. De lokale ungdomsrådene får også en sum penger av kulturetaten i Oslo kommune til å dele ut til lokale kulturtiltak. Hvert råd får 30 000 kr i grunnstøtte, i tillegg til 40,3 kr for hver person i bydelen som er 13-19 år. Ungdomsrådet kan innvilge støtte til tiltak dere selv setter i gang og arrangerer for ungdom. Dette er midler som ungdomsrådet og bydelen må rapportere på hvert år. Det er sekretæren til ungdomsrådet som er ansvarlig for dette. Dette betyr også at disse midlene ikke kan brukes på andre tiltak enn det ungdomsrådet ønsker å bruke pengene på.

Oppmøte

Som hovedrepresentant i et LUR har man både møterett og møteplikt. Møterett betyr at man har rett til å møte opp på alle møter, og dette gjelder både hoved- og vararepresentanten. Møteplikt betyr at man skal møte opp på alle planlagte møter i rådet, så lenge man ikke har en veldig god grunn til å la være, for eksempel ved sykdom. Når hovedrepresentaten ikke kan møte opp, går møteplikten videre til vararepresentanten. Hovedrepresentanten har da ansvar for å avklare dette med vararepresentanten.

Stemmerett

Hovedrepresentanten, eller en vararepresentant som møter i hovedrepresentantens sted, har rett til å stemme over saker som tas opp i ungdomsrådet. Når dere stemmer over saker er det viktig å huske på at dere representerer flere enn dere selv. Kanskje tror ikke rådet på en ny ungdomsklubb, men de aller fleste fra den lokale skolen har et ønske om det? Da må du kanskje legge bort dine egne meninger for å fremme de andre ungdommenes meninger.

Opplæring

Lovene og reglene om ungdomsråd gir dere ikke en rett på opplæring i rollen. Alle som er nye i et ungdomsråd bør ha opplæring. Det er sekretariatet som har ansvar for å sørge for at dere får opplæringen dere har behov for. Det kan også være lurt å gjennomføre en forventningsavklaring i rådet, slik at alle vet hva som forventes av hvert rådsmedlem, og hva rådet forventer av leder, nestleder og koordinator.

Selv om det kan være veldig stas å sitte i et ungdomsråd, er det viktig å ikke glemme at du har en jobb å gjøre som representant. Dette fører med seg noen plikter og regler som du forplikter deg til å følge. Pliktene ligger til grunn for at ungdomsrådene skal driftes på best mulig måte rundt om i hele landet.

15. Hva står det i loven om ungdomsråd?

I Norge er det lovpålagt med ungdomsråd. Dette er regulert i *Kommuneloven § 5-2*. Der står blant annet:

Kommunestyret og Fylkesting skal selv velge et ungdomsråd eller annet medvirkningsorgan for ungdom. [...] Ungdomsrådet eller annet medvirkningsorgan for ungdom skal ha en valgperiode på inntil to år. Medlemmene i ungdomsrådet eller annet medvirkningsorgan for ungdom skal på valgtidspunktet ikke ha fylt 19 år.

I Oslo kommune sitt *Reglement for bydelene* står det i § 2-6 punkt 3 at:

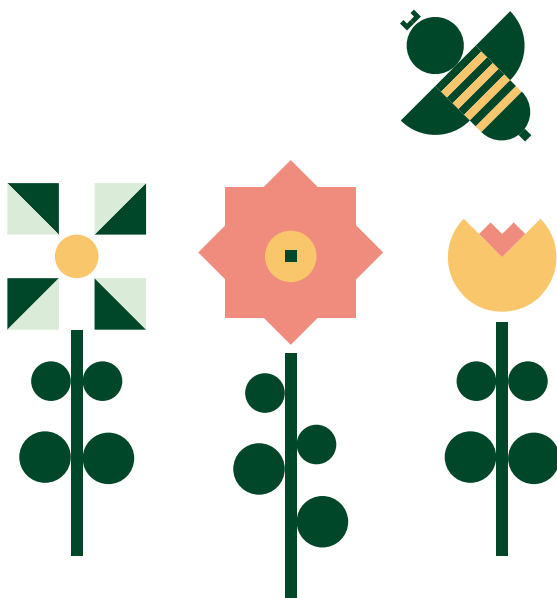
I hver bydel skal det være et ungdomsråd, som rådgivende organ for bydelsutvalget, jf. kommuneloven § 5-12 med forskrift og kommuneloven § 5-2 andre ledd bokstav e. Bydelsutvalget velger rådet.

Dette betyr at de lokale ungdomsrådene kan ha ulike ordninger for hvordan representanter velges, men at dere kun skal utarbeide et forslag til bydelsutvalget. Det er politikerne i bydelsutvalget som tar den endelige beslutningen om hvem som skal sitte i ungdomsrådet. Loven fastsetter også en aldersgrense som sier at man ikke kan velges dersom man har fylt 19 år når bydelsutvalget oppnevner rådet. Det finnes ingen nedre aldersgrense i loven, men det kan dere bestemme i deres eget reglement.

I tillegg til kommuneloven og Oslos eget reglement for bydelene er det en forskrift som bestemmer hvordan Ungdomsrådet skal organiseres og behandle saker. Denne

heter *Forskrift om medvirkningsordninger*, og du kan finne den på lovdata.no hvis du søker på navnet. Reglene retter seg mest mot bydelsutvalget, men gir dere også noen rettigheter:

- Ungdomsrådet har rett til å uttale seg i alle saker som gjelder ungdom.
- Det skal være rutiner i bydelen som gjør at dere får sakene på et tidlig nok tidspunkt til at dere kan påvirke sakens utfall.
- Dere har rett til å ta opp saker på eget initiativ.
- Dere kan få møte- og talerett i bydelsutvalget dersom de tillater det (bare spør og se hva som skjer!)
- Dere har rett på tilstrekkelig sekretariatshjelp (god nok til at dere kan gjøre en bra jobb i rådet).



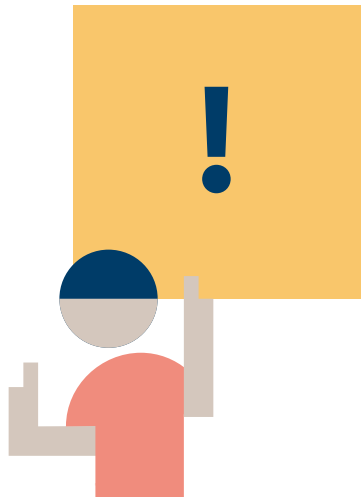
16. Er det ingen som hører? Til aksjon!

Har dere mast mye på politikerne i bydelen om noe som er viktig, uten at de gjør noe med det? Da kan du skape oppmerksomhet rundt saken ved å aksjonere.

Aksjonisme er noe man gjør for å fange oppmerksomhet til en sak slik at flere blir opplyst og informert om saken, gjerne ved hjelp av små og større arrangementer. Slik får man flere mennesker til å engasjere seg, og dermed større sjanse for gjennomslag. Uansett hvor stor eller liten saken er, er det alltid en måte å aksjonere for den på. Det finnes metoder for enhver smak, og her følger noen smarte måter å drive aksjonisme på:

- **Demonstrasjoner:** Når det er en sak som engasjerer en stor gruppe mennesker kan demonstrasjoner være veldig effektive. Samle en større gruppe mennesker på et betydningsfullt sted, lag plakater og rop for å vise støtte eller motstand til saken.
- **Bannerdropp:** Lag et stort banner, eksempelvis ved å male på et laken, og heng det opp et sted der mange ser det.
- **Skolestreik:** Finn fram deres indre Greta Thunberg og organisér en skolestreik for saken som fremmes.
- **Fakkeltog:** Å organisere et fakkeltog kan være en veldig fin måte å aksjonere for en sak på. Fakkeltoget ender gjerne opp på et betydningsfylt sted, og kan gjennomføres i stillhet eller med roping for saken.
- **Flyer-aksjon:** Del ut flyers på skolen, det lokale kjøpesenteret eller et annet viktig sted i bydelen. På denne måten kan mange få informasjon de ellers ikke ville fått.

Tips: Å planlegge og gjennomføre et arrangement kan være krevende, men det er også en utrolig gøyale måte å engasjere folk for saken. Det er også uendelig med muligheter; alt fra å planlegge en støttekonsert til å arrangere en workshop kan falle innenfor denne kategorien. På aksjoner der det er en fordel å være mange, kan det være et godt tips å spre informasjon om arrangementet på sosiale medier så flere får informasjon om det dere aksjonerer for.

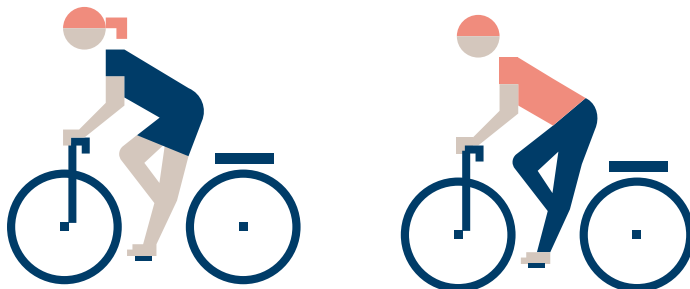


17. Ungdommens bystyremøte

Ungdommens bystyremøte (UBM) er den største arenaen for ungdommers medbestemmelse i Oslo. I oktober hvert år samles ungdom fra LUR, elevråd, organisasjoner og fritidsklubber fra hele Oslo på rådhuset for å diskutere og foreslå saker som er viktige for ungdom i byen vår. Fem saker blir til slutt sendt til bystyret for politisk behandling, og kan bli til faktisk politikk!

UBM går over to dager. På den første dagen idémøt deltakerne, og kommer med forslag til hvordan Oslo kan bli en enda bedre by for ungdom. Disse forslagene stemmes over, og ti av dem går videre til dag to. På den andre dagen sitter deltakerne i bystyresalen og debatterer de ti sakene. På slutten av dagen stemmer deltakerne over hvilke fem saker som skal prioriteres. Disse fem prioriterte sakene blir sendt videre til behandling i bystyret, som plikter å behandle sakene som om det var en hvilken som helst annen bystyresak, i løpet av det kommende kalenderåret.

Alle LUR kan sende fire deltakere på UBM. Det er viktig å fylle opp disse plassene så man er sikret god representasjon fra bydelen!



18. Ordbok

Forkortelser

BU – Bydelsutvalget

LUR – Lokalt ungdomsråd

SUR – Sentralt ungdomsråd

UBM – Ungdommens bystyremøte

UBUM – Ungdommens bydelsutvalgsmøte

SoMe – Sosiale medier

Ordliste

Akklamasjon – Klapping.

Aksjonisme – Å skape oppmerksomhet rundt en sak ved å for eksempel gå i tog, streike, eller henge opp plakater.

Allmøte – Et orienterings- og diskusjonsmøte der alle som tilhører den relevante gruppen, eller bryr seg om saken, møter opp.

Alminnelig flertall – Over 50 % av de avgitte stemmene i en votering (alternativet må få mer enn 50 % av alle stemmene som blir avgitt).

Avholdende – Å stemme blankt.

Benking – Å stille til valg mot en innstilt kandidat.

Dagsorden – Alle sakene man skal gå gjennom i et møte (i overført betydning kan det også bety politisk relevante saker og temaer).

Delegat – Deltaker som representerer et sted/ organisasjon som har stemmerett.

Eventuellsak – En sak som ikke står på sakslisten, men som man ønsker å ta opp med rådet.

Høring – Saker som politikere og byråkrater vil ha innspill på.

Innkalling – Invitasjon til et møte, med informasjon om tid, sted, hvem som er invitert og hva møtet skal handle om.

Lobbyvirksomhet – Å fremme egne interesser for å overbevise andre om sin sak.

Orientering – En forklaring av en sak med relevant informasjon.

Referat – Et dokument med en oppsummering av hva som ble sagt og vedtatt på et møte.

Saksopplysning – En faktaopplysning om noe som blir diskutert.

Sekretariat – Ungdomsrådets egne koordinator som planlegger rådets arbeidsoppgaver, har ansvar for rådets administrative arbeid og gjennomfører opplæring av rådet.

Simpelt flertall – Majoriteten av stemmene (alternativet som får flest stemmer).

Vara – Bestemt, og i noen tilfeller prioritert, vikar.

Vedtak – Det rådet bestemmer seg for å mene om en sak.

Verv – En rolle man velges til som er ulønnet (men ofte honorert).

Votering – Avstemning.

Håndbok for lokale ungdomsråd

Desember 2025

Skrevet av: Hadia Mirza, Mari Løyte Harboe og Axel von Zernichow Goller

Redaktører: Axel von Zernichow Goller, Emilie Sagen Geist, Oda Lien, Nora Worren, Ole Kristian Sandvik og Maiken Køien Andersen.

Grafisk design: Åsta Sparr

Lurer du på noe om ungdomsråd som du ikke finner svar på her? SUR sitt sekretariat, UngOrg, svarer deg gjerne! Send oss en e-post på sur@ungorg.no.



Oslo

UNGorg